

Fot. 9. Autostretching mięśnia brzuchatego łydki

Fot. 10a. Ćwiczenie ekscentryczne mięśnia trójgłowego łydki – faza wspięcia jednonoż

Fot. 10b. Ćwiczenie ekscentryczne mięśnia trójgłowego łydki – faza opuszczenia jednonoż

► sować leczenie alternatywne lub zmodyfikować obecne. Ten przykład oczywiście można odnieść do każdej innej metody leczenia (1, 3). □

Piśmiennictwo

- Rowe V., Hemmings S., Barton C. i wsp.: *Conservative management of midportion Achilles tendinopathy*. „Sports Medicine”, 2012; 42(11): 941-967.
- Sussmilch-Leitch S.P., Collins N.J., Bialocerkowski A.E. i wsp.: *Physical therapies for Achilles tendinopathy: systematic review and meta-analysis*. „Journal of Foot and Ankle Research”, 2012; 5(1): 5-15.
- Maffulli N., Sharma P., Luscombe K.L.: *Achilles tendinopathy: aetiology and management*. „Journal of the Royal Society of Medicine”, 2004; 97(10): 472-476.
- Mani-Babu S., Morrissey D., Waugh C. i wsp.: *The effectiveness of extracorporeal shock wave therapy in lower limb tendinopathy: a systematic review*. „The American Journal of Sports Medicine”, 2015; 43(3): 752-61.
- Kedia M., Williams M., Jain L. i wsp.: *The effects of conventional physical therapy and eccentric strengthening for insertional Achilles tendinopathy*. „The International Journal of Sports Physical Therapy”, 2014; 9(4): 488-497.
- Miners A.L., Bougie T.L.: *Chronic Achilles tendinopathy: a case study of treatment incorporating active and passive tissue warm-up, Graston Technique®, ART®, eccentric exercise, and cryotherapy*. „Journal of the Canadian Chiropractic Association”, 2011; 55(4): 269-79.
- Van der Plas A., De Jonge S., De Vos R.J. i wsp.: *5-year follow-up study of Alfredson's heel-drop exercise programme in chronic midportion Achilles tendinopathy*. „British Journal of Sports Medicine”, 2012; 46: 214-218.
- Wetke E., Johannsen F., Langberg H.: *Achilles tendinopathy: A prospective study on the effect of active rehabilitation and steroid injections in a clinical setting*. „Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports”, 2014; 4: 1-8.
- Wiegerinck J.I., Kerkhoffs G.M., Van Sterkenburg M.N.: *Treatment for insertional Achilles tendinopathy: a systematic review*. „Knee Surgery Sports Traumatology Arthroscopy”, 2013; 21: 1345-1355.

PODSUMOWANIE

Grupa pacjentów, u których można stosować metody opisane w artykule

Każdy pacjent, u którego występuje tendinopatia Achillesa

Proponowany program rehabilitacji

Pierwszy miesiąc terapii:

- początkowo należy skupić się na ćwiczeniach ogólnorozwojowych dostosowanych do wieku i poziomu aktywności pacjenta, co najmniej 45 minut, 2-3 razy w tygodniu,
- terapia manualna (terapia punktów spustowych, masaż poprzeczny, rozluźnianie mięśniowo-powięziowe), 30 minut, 2-3 razy w tygodniu.

Kolejne miesiące terapii:

- należy kontynuować terapię manualną i ćwiczenia ogólnorozwojowe,
- SWT (*Shock Wave Therapy*) – od 2000 do 3000 uderzeń, początkowo ciśnienie 2 bary, zwiększane przy kolejnych wizytach (w zależności od tolerancji pacjenta), 3-5 sesji raz na tydzień, cały zabieg można powtórzyć po co najmniej miesięcznej przerwie,
- trening ekscentryczny mięśnia trójgłowego łydki, 3 razy w tygodniu, 3 serie po 12 powtórzeń (2 ćwiczenia), nawet przez 6 miesięcy

Współpraca z innymi specjalistami

Pacjent powinien być pod kontrolą ortopedy, który może prowadzić równocześnie leczenie biologiczne i farmakologiczne. Pacjentów warto także skierować na konsultację angiologiczną w celu wykrycia ewentualnego problemu niewydolności żylnego podudzi

Wskazania i porady

Należy zachować ostrożność, wykorzystując trening ekscentryczny mięśnia trójgłowego łydki u pacjentów w podeszłym wieku oraz u osób z hipertrofią tych mięśni. Podczas całego procesu rehabilitacji powinno się stopniowo zwiększać intensywność ćwiczeń. Pacjent może odczuwać ból podczas stosowania SWT, terapii manualnej oraz przy ćwiczeniach ekscentrycznych

Zastosowanie metody

Trening ekscentryczny może być wykorzystywany przy każdej przewlekłej tendinopatii. Terapia falą uderzeniową może być wykorzystywana w celu usunięcia zwapnień tkankowych